

Kõrb tantsib Kareninat

11 Eesti Päevaleht, 18. IV 2000

Priimabaleriin valis endale Maia Plisetskajale kirjutatud balleti

Meelis Kapstas

meelis@epl.ee

Priimabaleriin Kaie Kõrbi valikul jõuab ülehommene Estonia balletilavale Tolstoi "Anna Karenina".

Lavastab peaballettmeister Mai Murdmaa kutsel Jurijus Smoriginas Leedust, kes kolm aastat tagasi tõi Estonias välja Bizet'-Štšedrini "Carmeni", samuti Kõrbiga nimiosas. Nii ahvatlevad "Carmen" ja "Anna Karenina" rääkima võimalikust balleti diloožiast. Seda enam, et vene helilooja Rodion Štšedrin kirjutas mõlema balleti muusika oma abikaasa, legendaarse vene balletitähe Maia Plisetskaja tarvis.

"Anna Karenina" esietendus Moskva Suures Teatris 1972. Balleti teise lavastusena maailmas jõudis "Anna Karenina" juba järgmisel aastal (Enn Suve koreograafias) Estonia lavale.

Smoriginas tunnustab, et tallegi on see teine kokkupuude selle balletiga. "Aastal 1974. mängisin "Anna Kareninas" hobust," täpsustab ta humoorikalt. See oli ta esimesi etteasteid tantsijana balletilaval. "Anna Kareninat" lavastab Smoriginas esimest korda. Lavastajana ei meeldivat talle põhimõtteliselt oma töid korrata, riigist riiki ja teatrist teatrisse üle kanda.

"Kõik õnnelikud perekonnad on üksteise sarnased, iga õnnetu perekond on ise-

Anna Karenina

Rodion Štšedrini ballet

Libretist, koreograaf ja lavastaja: Jurijus Smoriginas (Leedu)

Muusikajuht ja dirigent:

Jüri Alperthen

Lavakujundus ja valguskunstnik: Ivars Noviks (Läti)

Kostüümikunstnik: Juozas Statkevicius (Leedu)

Anna: Kaie Kõrb, Marina Chirkova

Vronski: Vladimir Arhangelski, Juri

Jekimov, Edvardas Smalakys

Karenin: Viesturs Jansons, Andrus

Kämbre

Esietendus Estonias 20. aprillil

Kaunasesest pärit Smoriginas on

lõpetanud 1974 Leedus Ciurlionise

nimelise Kunstiinstituudi ja 1987

Leningradi konservatooriumi ko-

reograafiaosakonna. Eestis

lavastanud vabatrüpiga Nordic Star

1990 lühiballetid "Tuule suudlus"

Sumera muusikale, "Bernarda Al-

ba maja" Gabelli muusikale ja "Su

silmades näen ma und" Pärdi

muusikale. Estonias tõi ta 1996

välja Bizet'-Štšedrini "Carmeni".

kõige rohkem põlgan ma neid, kes teda hukka mõistavad." Smoriginas tunnustab, et selle järgi tuleb tal põlata ka ennast. "Sest Anna teguviis oma poja suhtes on lubamatu, seda ma mõista ei suuda." Armunud inimese seisukohalt ta samas mõistab Annat. "Seda loomulikku alget, mis meid kõiki kogu aeg jälitab, kirge, tundlikkust – milleta me tegelikult poleks jõudnud sellele arenguastmele nagu me oleme."

Leedu naistetundja

Lavastajal pole midagi selle

vastu, et "Anna Karenina"

...nangi on see teine kerku-
puude selle balletiga. "Aas-
tal 1974. mängisin "Anna
Kareninas" hobust," täpsus-
tab ta huumorikalt. See oli
ta esimesi etteasteid tantsi-
jana balletilaval. "Anna Ka-
reninat" lavastab Smorigi-
nas esimest korda. Lavasta-
jana ei meeldivat talle
põhimõtteliselt oma töid
korrata, riigist riiki ja teat-
rist teatrisse üle kanda.

"Kõik õnnelikud perekon-
nad on üksteise sarnased,
iga õnnetu perekond on ise-
moodi õnnetu" – see Tolstoi
romaanil avalause on saan-
nud maailmakuulsaks ja
Anna Kareninast armastu-
seta abielust kirerongi alla
sööstva naise sünonüüm.
Anna loost on vändatud mi-
tu filmi.

Smoriginas peab parata-
matuks, et lavapilt võib sat-
tuda vastuollu vaataja ro-
maanist loetud või filmidest
nähtud "Anna Kareninaga".
Juba praegu olevat talle he-
listatud ja öeldud, kuidas
"õige" on.

Keskmes pojasuhe

"Minu nägemus lähtub mu
elukogemusest," ütleb Smo-
riginas. Eriti oluline on tal-
le Anna väga lähedane suhe
oma poja Serjožaga. "See on
mulle tähtsam kui Tolstoil.
Romaani lugedes ei tund-
nud ma, et Anna nii väga
oma poega armastaks, ta
vaid ütles seda, et armastab.
Vronski sarnaseid armuke-
si võib veel palju leida, aga
poegi on ainult üks," lisab
Smoriginas.

Kavalehele on lavastaja
trükinud moto: "Ma olen
alati põlanud Anna Kareni-
nat tema teo pärast, kuid

...põlata ka emmast. Sest An-
na teguviis oma poja suhtes
on lubamatu, seda ma mõis-
ta ei suuda." Armunud ini-
mese seisukohalt ta samas
mõistab Annat. "Seda loo-
malikku alget, mis meid
kõiki kogu aeg jälitab, kir-
ge, tundlikkust – milleta me
tegelikult poleks jõudnud
sellele arenguastmele nagu
me oleme."

Leedu naistetundja

Lavastajal pole midagi selle
vastu, et "Anna Karenina"
võiks haakuda diloožiaks
"Carmeniga". "Mulle on
alati naiskarakterid roh-
kem korda läinud. Mehed
on sünnipäraselt egoistid ja
sellevõrra üheülbalisemad.
Naised on mitmetahulise-
mad. Sellepärast ilmselt
maailmakirjandus ja kogu
kunstilooming rohkem
naistele keskendubki. Ja
mis kõige huvitavam – nai-
si on alati osanud paremini
loomingus avada mehed."

Smoriginas nõustub, et ol-
gu pealispinnal vastandid,
ei seisa Carmen ja Anna
oma tunnete olemuses tei-
neteisest kaugel. "Võrreldes
Carmeni avatuma kiimali-
suse, animaalsega on An-
na tsiviliseeritum, vaimselt
arenenum. Aga nende tun-
nete olemus on sarnane."

Karenina jätkab Kõrbi
uhket kangelannade rida,
kus ees on Carmen, Kleopat-
ra, preili Julie jt.

Õnnelikku võimalust end
laval emotsionaalselt välja
elada-mängida, kiitis ka tei-
ne Estonia teine Anna – Ma-
rina Chirkova. Tema part-
neri laval ja elus, Vladimir
Arhangelski sundis haigus
proovide alguses voodisse.

Tants raudteerööbastel, saatjaks jaamavaht ja täiskuu kui läheneva rongi tuli: Kaie Kõrbi Anna Karenina on ammu hullumeelsuseni oodanud oma Vronskit. Uus balletilavastus esietendub Estonias ülehommel.

RAUNO VOLMAR

Tänu sellele jõudis ta Tols-
toi romaani üle lugeda.
"Kahju, et lühikeses balle-
tis saab Vronski kuju vas-
tuolulisust vaid lõiguti ava-
da," kahetseb Arhangelski.

Viestrus Jansons tunnista-
tas, et petetud abielumehe
Karenini rollist on tal oma
elus õppida. "Olen oma
emotsioonides ehk vahel lii-
ga avatud inimene, Kareni-
ni üleelamised jäävad kõik
ainult ta enda teada. Huvi-
tav on proovida minimaal-
sete väljendusvahenditega
avada selle mehe sisemisi
üleelamisi," ütleb Jansons.

SUUR RE

N 20. aprill kell 19 Vanemuise

Eelistab Kareninat Carmenile

■ Kaie Kõrb, kas "Anna Karenina" haakub "Carmeniga" diloogiaks?

Tuleb nii välja. Mõlemas on Štšedrini muusika ja ka lavastaja sama. Smoriginas on omapärase käekirjaga lavastaja, kartsin isegi, et tuleb midagi "Carmenile" liiga sarnast. Natuke see plastika ja liigutused ongi siin samad, aga üllatuseks pean ütleva, et "Anna Karenina" on siiski hoopis teistmoodi lähenemisega. "Carmen" oli ühevaatuseline. Minu teada on see Smoriginase esimene kogemus täispika lavastusega.

Aga sisuliselt – Carmen ja Anna kumbki oma kolm-nurgas heitlemas?

Nad mõlemad on väga emotsionaalsed naistüübid, aga kõiges muus absoluutselt erinevad. Ma ei leia Carmenis ja Annas midagi sarnast. Annal on eriliselt rikas sisemaailm, ta on emotsionaalne ja – rohkem kui *kergelt* närvihaige naine. Raske on kõiki Tolstoi romaanis täpselt välja toodud nüansse lühikesse balleti mahutada. Põhiliselt tuleb seda siin esile tuua kehaplastikaga. Ja nii palju kui võimalik – emotsioonid, emotsioonid.

Kumb neist teile endale rohkem meeldib?

Ma arvan, et Anna hakkab rohkem meeldima. Praegu on vara öelda, sest

lavastus pole kahjuks veel valmis. Aeg surub peale, väga kiireks on läinud.

Lavastaja rõhutas Anna murdumises süümepiina poja reetmise pärast?

Jaa-ja, mul oli seda endalgi pressikonverentsil huvitav esimest korda kuulda. Minu meelest on stseen pojava balletis küll väga tundeline ja mõjuv, aga ma ei ütleks, et kõige tähtsam. Serjoža võib küll olla ettekääne Anna sõnades ja isegi tegudes, aga samas on põhjus milleski muus, sügavamal. See hingeline seisund oli naises ammu olemas, lihtsalt kohtumine Vronskiga tõi selle välja.

Meelis Kapstas

BACH. JOHANNESE P

STOCKHOLMI BAROKKSOLISTID

Susanne Rydén (sopran)

Mikael Bellini (kontratenor)

Jan Strömberg (tenor, Evangelist)

Björn Haugan (tenor)

Olle Sköld (bass)

Thomas Lander (bass)

HORTUS MUSICUSE AKADEEMILINE TALLINNA POISTEKOOR

Dirigent *Andres Mustonen*

hooaja 1999/2000
PEASPONSOR

Eesti Kontserdi piletikeskus, tel 6147 760, www.k

Vanemuise Kontserdimaja piletikeskus, tel (27) 4